

Jubilej Ive Tijardovića i njegove „Male Floramye“

Ove godine se je navršilo četrdeset godina od praizvedbe jedne najpopularnije operete našeg najistaknutijeg autora ovih veselih spektakla, splitskog kompozitora i dirigenta Ive Tijardovića, uvijek rado slušane i gledane »karnevalske« operete »Mala Floramye«, koja je doživjela svoju prvu predstavu 14. januara 1926. u Narodnom kazalištu u Splitu. Taj je dan obilježen kao jedan od rijetkih u povijesti muzičkog Splita. I sam autor proslavio je 18. IX svoju plodnu sedamdesetogodišnjicu života. Rođen 18. IX 1895. u Splitu.

Ova biser-opereta koja tretira pravi nerv ondašnjeg Splita bila je izvedena 187 puta, iako nekoliko puta na novo postavljena, uvijek je za splitsku javnost značila događaj od velike važnosti.

Zanimljivo je istaknuti da je praizvedba bila povjerena redatelju našem istaknutom umjetniku starije garde Radi Pregarcu, dirigirao je sam autor, a glavne su uloge pjevali splitski kazališni pjevači Zlatka Radica i čuveni Noe Matošić koji je kao operni pjevač doživio i na stranim pozornicama velike i zapažene uspjehe. Prvi »šjor Bepo« bio je naš poznati Nestor operete Branko Kovačić, koji se je tom izvrsnom interpretacijom splitskog »ganca« i proslavio pa nitko poslije njega nije mogao dati i stvoriti takvu interpretaciju. Ova naša oniljena opereta prošla je na svom trijumfalnom putu gotovo sve naše pozornice od Beograda do Ljubljane pa čak i do Skopja, a i u inozemstvu uz mnogo živih izvedaba snimljena je i na gramofonskim pločama i magnetofonskim snim-

kama između ostalih u New-Yorku, Buenos Airesu, Berlinu, Beču, Parizu, Varšavi, Brnu, Clevelandu, Pragu itd.

U Splitu je do sada gdje se je najviše prikazivala bilo izvedeno više od 200 predstava, a zanimljivo je napomenuti da je splitski glumac Joško Viskić u ulozi američanskog mornara proslavio nesvakidašnji rekord 261 nastup u toj njegovoj ulozi »komandanta«. Još jedan interesantan podatak. Čuveni američki dramski umjetnik Walter Uridge, koji je umro uoči drugog svjetskog rata, nije bio toliko poznat po svojim izrazitim glumačkim kvalitetima, jer je bio osrednji glumac, nego po svom »rekordu«, koji je držao igrajući 39 godina ulogu Mugga u komediji »Ljepotica iz New Yorka . . . Da je kojom srećom živ sigurno bi čestitao svom takmacu koji je premašio njegov rekord . . .

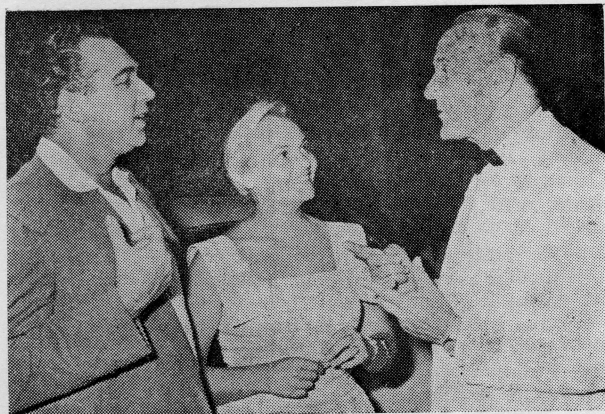
A sad da kažemo nekoliko riječi o njenom tvorcu, meštri Ivi, kako ga Splitsčani zovu od milja. U nizu umjetnika, koji su na svojstven način doprinijeli afirmaciji jugoslavenske muzike i kulture uopće, jedno od istaknutijih mjesta pripada kompozitoru Tijardoviću, autoru mnogih scenskih djela kao što su operete: »Splitski akvarel«, »Kraljica lopte«, »Min« te opernih spektakla »Marka Pola«, »Dimnjaci uz Jadran«, »Dioklecijan«. Umjetničku karijeru je Tijardović započeo još 1922. godine i to kao dirigent i scenograf splitskog kazališta. Pun zanosa i želje da svom gradu stvori dolično mjesto, među ostalim, najviše ga privlači muzički scenski život kojim on obogaćuje oskudnu riznicu našeg nacionalnog stvaralaštva. Godine 1933. postaje direktor splitske opere, a šest godina kasnije preuzima upravu cijelog kazališta.

Najezdom okupatora muzički život Splita se gasi . . . Tijardović kao napredan umjetnik staje u redove NOP-a i postaje predsjednik ilegalnog pokreta, tačnije Splitskog odbora, da dvije godine kasnije pođe definitivno iz svog rodnog grada, stavljajući se na raspoloženje partizanskim odredima. Izabran je za narodnog zastupnika i potpredsjednika odbora Dalmacije. On je u partizanima komponirao poznate borbene pjesme od kojih se napose ističu »Marjane, Marjane«, »Pop Jordanov Mile« i »Tefelonske žice zuje«.

Oslobođenjem zemlje počinje novo razdoblje u životu i djelovanju Ive Tijardovića. Preuzima položaj intendant Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu a kasnije i mjesto direktora Zagrebačke filharmonije. Otada prelazi na ozbiljnije muzičko stvaralaštvo pa osim baleta »Partizansko kolo« nastaju gore spomenuta operna djela. Komponira skladbe za komorne sastave, pjesme, zborove a osobito muziku za mnoge igrane i dokumentarne filmove. U svojim djelima naš proslavljeni jubilarac mnoga zbivanja nadovezuje na tradiciju. Ostajući dosljedan i vjeran pobornik nacionalnog muzičkog smjera on obogaćuje svoju inspiraciju na muzičkom folkloru svoje rodne grude i onda kada ne primijenjuje izvornu narodnu melodiju. Najvažniji elemenat njegove muzike je raspjevana melodika mediteranskog obilježja kojoj su podređeni svi ostali faktori muzičkog izražavanja. Naš popularni umjetnik za svoje zasluge na polju nacionalnog stvaranja odlikovan je u više navrata i nosilac je zavidnih odlikovanja s jugoslavenskih i stranih muzičkih pozornica a za osobite svoje kvalitete i rad, na širenju narodnog melosa i folkloru, odlikovan je Ordenom za zasluge za narod I stupnja. Mnogim čistitkama, koje još uvijek stižu iz zemlje i izvana, priključuje se i redakcija našeg lista.

Sa praizvedbe Tijardovićeve operete »Mala Floramye« u Splitskom kazalištu 14. januara 1926. — Karneval na rivi

Sadašnji protagonisti i nosioci glavnih uloga u opereti »Mala Floramye« tenor Slaven Smodlaka (Mirko) i Melita Kunc (kao Floramye) u društvu autora Ive Tijardovića